

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

B. V. D.

1602

153/5

Stg. GEHEIM

- 2 NOV. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813 no. 4
te
's-GRAVENHAGE

MP
v
Ki
Adm
4

Onderwerp:

Studentenacties
tegen de Justitie

Nr 969.744

's-Gravenhage, 15 september 1969
President Kennedylaan 25

Bijlage(n): 1.

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie
een rapport aan te bieden betreffende boven-
genoemd onderwerp.

HET HOOFD VAN DE DIENST

A. Kuipers

Drs. A. Kuipers

Behoort bij brief No. 969.744

Studentenacties tegen de Justitie

Sinds 1968 geldt de Justitie als een van de belangrijkste aanvalsobjecten van de Westduitse SDS (Sozialistische Deutsche Studentenbund). De voor de hand liggende reden daarvan ligt uiteraard in de verscherping van de confrontatie tussen de politie en de rebellerende studenten en het stijgend aantal strafvervolgingen in verband met de in omvang of hevigheid toenemende studentenacties. De radikale studenten zien hun "Justizkampagne" echter - zoals al hun acties - tegelijkertijd als een onderdeel van hun totale campagne tegen het kapitalistische systeem. De ondermijning van het justitiële apparaat (de Justizverunsicherung, zoals de Duitse studenten het noemen) vormt (evenals bijvoorbeeld de Bundeswehrverunsicherung) een onderdeel van de totale Systemverunsicherung.

Een scherp optreden van politie en justitie wordt dan ook door de radikale studentenleiders bepaald niet uitsluitend negatief gewaardeerd. Integendeel, het wordt, zo mogelijk, uitgelokt en uitgebuit met het oog op de politisering van de massa der studenten enerzijds en anderzijds met het doel het politieke en justitiële apparaat als zodanig, maar ook - in de persoonlijke sfeer - de politie-ambtenaren, de rechters etc. te "verunsichern" - dwz. op alle mogelijke manieren met extra werk te belasten, te intimideren, te hinderen, belachelijk en verdacht te maken en de discrediteren.

In West-Duitsland hebben enkele SDS-groepen reeds in 1967 en begin 1968 "Rechtshilfefonds" gesticht met het oog op de verdediging van wegens radikale activiteiten aangeklaagde studenten. In juli 1968 heeft de "politieke" rechtsbijstand en de politiserende propaganda rond de processen tegen studenten een organisatorische basis gekregen in het bureau voor "Republikanische Hilfe", gevestigd in het bureau van het landelijk bestuur van de SDS te Frankfurt. Sinds de 23e conferentie van de SDS (september en november 1968) heeft de "Justizkampagne" in deze studentenorganisatie een hoge prioriteit, zoals onder meer tot uiting is gekomen in de oprichting van projectgroepen ter voorbereiding van acties tegen de justitie aan vele universiteiten en in een SDS-Justizseminar dat in januari 1969 te Tübingen gehouden is, eindigend met het besluit te Frankfurt een

"Zentralstelle für die Justizkampagne" te vestigen.

Binnen de SDS blijkt weliswaar onenigheid te bestaan over de vraag of de campagne plaatselijk georganiseerd dan wel landelijk gecoördineerd dient te worden, maar dit neemt niet weg dat men reeds een aantal interessante richtlijnen heeft opgesteld en (via het blad Republikanische Hilfe) tot in het buitenland heeft verspreid, met betrekking tot de persoonlijke uitrusting van studenten tijdens rellen, hun houding tijdens en na een eventuele arrestatie, de voorbereiding op een strafproces, hun optreden tijdens het proces en eventueel tijdens het uitzitten van een gevangenisstraf. In deze richtlijnen wordt de nadruk gelegd op het "politieke" effect dat van de houding van de studenten tegenover de autoriteiten dient uit te gaan. Zij dienen zich zelfverzekerd te gedragen, daarbij gesteund door begeleidende studentenacties binnen en buiten de rechtszaal. Zo mogelijk dienen zij zich vooraf in de persoonlijke omstandigheden en de politieke antecedenten van de rechters en officieren van justitie te verdiepen om dezen tijdens de zitting ook persoonlijk te kunnen aanvallen. Vóór alles dienen zij echter hun zaak in politiek opzicht te verdedigen door het maatschappelijke bestel en het rechtssysteem aan te vallen.

Sinds enige tijd zijn er aanwijzingen dat de SDS pogingen in het werk stelt haar Justizkampagne te internationaliseren. Volgens één bericht zouden functionarissen van de SDS ook de Nederlandse radikale studenten sinds mei van dit jaar adviseren met betrekking tot het op gang brengen van een "anti-justitielcampagne". Hoe men dit ook moet verstaan, een feit is dat tijdens het in juni j.l. gehouden 11e congres van de studentenvakbeweging een brief van de SDS is voorgelezen, waarin de SVB erop werd aangevallen over theoretische problemen te vergaderen in plaats van in Amsterdam acties voor te bereiden ter begeleiding van het proces tegen de bezetters van het Maagdenhuis. Verschillende SDS-ers hebben trouwens dit SVB-congres bijgewoond en zijn na afloop daarvan met naar Amsterdam vertrokken. Dezelfde of andere SDS-ers zijn daarna gesignaleerd tijdens een bijeenkomst in de Oudemanhuispoort te Amsterdam waar over

acties rond de Maagdenhuisprocessen beraadslaagd werd.

In het blad "Republikanische Hilfe", tenslotte, een uitgave van het eerdergenoemde bureau voor "Republikanische Hilfe" te Frankfurt dat ook in Nederlandse kiosken te koop is geweest, zijn de Nederlandse studenten in een artikel onder de titel "Amsterdam 620" becritiseerd wegens hun gebrekkige begeleiding van de Maagdenhuisprocessen en geadviseerd met betrekking tot de juiste tactiek.

Er moet, gezien dit alles, waarschijnlijk rekening mee worden gehouden, dat ook de radicale studenten hier te lande in de komende tijd meer gerichte en beter voorbereide acties tegen de Justitie zullen ondernemen. Een werkgroep van studenten in de rechten heeft zich tijdens een eind augustus te Nijmegen gehouden seminar reeds met de justitiële problemen rond de studentenacties bezig gehouden, de resultaten waarvan begin september ook op een door de ASVA georganiseerd seminar te Amsterdam zouden zijn besproken.

Enkele documenten die in dit kader door de Nijmeegse studenten zijn opgesteld en ook in Amsterdam zijn verspreid, worden ter illustratie hierbij gevoegd.

INLEIDING VOOR HET SEMINAR (1)

KLASSEJUSTITIE, 3 - 4 sept. 1969 Amsterdam

De bezetting van het Maagdenhuis, als reactie op het beleid van een universitaire overheid, die een democratisering wil tegenhouden, heeft aangetoond, dat er alleen "gedemocratiseerd" mag worden binnen het kader, dat de overheden vastgesteld hebben-d.m.v. structuurcommissies-; indien men het schijnkarakter van dit soort democratisering wil aantonen en actie voert uit protest tegen een schijn-demokratisering, en eisen kracht bij te zetten en onschijnbaar aanvaarde principes als b.v. dat van "openbaarheid" in praktijk te brengen, dan komt een heel machtsapparaat in werking, waarvan universitaire overheid, politie, officier van justitie en de rechter deel van uit maken. Met deze machinerie van geweld en nacht moet de "openbare orde" hersteld worden, om in alle "rust" weer, met "demokratische" middelen, in "onderling overleg" tot overeenstemming te komen.

En hierin is het grote bedrog gelegen: voortdurend wordt met het beroep op "demokratische" middelen de fictie in het leven gehouden, als zouden studenten en universitaire overheid gelijke partijen zijn, die na uitwisseling van wederzijdse in- tot een redelijke overeenstemming komen. Studenten en overheid (en daarachter de gehele machtsmachinerie) zijn geen gelijke partijen. Wanneer overleg in een impasse raakt, betekent dat een handhaving van de status Quo, van de bestaande machtsverhoudingen, of een eigenmachtige schijn-demokratisering van de kant van de universitaire overheid.

Wanneer studenten een feitelijke tegenmacht ontplooiën zijn zij een acuut gevaar voor de bestaande machtsverhoudingen: het functioneren van het systeem komt in gevaar, als een bepaalde sektor zich onttrekt aan het centrale commando en de doeleinden van het systeem in gevaar brengen. Een klaarstomen van vakidioten, die in het productieproces ingeschakeld moeten worden en die afgericht moeten om zonder eigen verantwoordelijkheid en zonder nadenken zich te identificeren met de irrationele doelstellingen, die nu het productieproces bepalen.

Op de tweede plaats bedreigt een feitelijke macht van de studentenbeweging de bestaande machtsverhoudingen, doordat het gif van de democratie andere sectoren van de samenleving zou kunnen besmetten.

Om deze redenen is het systeem gedwongen om de pesthaard in aller ijel te isoleren en de ziekte vervolgens te onderdrukken. Alleen, het is daarbij gedwongen geweld te gebruiken en dat betekent, dat het zijn ware gezicht moet laten zien: een autoritair systeem, dat bedreigd wordt door een anti-autoritaire beweging, moet met autoritaire en geweldadige middelen zijn macht handhaven.

Om dit geweld te rechtvaardigen en om zijn eigen bestaan te rechtvaardigen, moet het systeem een beroep doen op allerlei irrationele begrippen als "openbare orde", "rechtsorde", "grondbeginselen van de democratie", "maatschappelijk fatsoen", die de theoretische grondslag van ons rechtssysteem vormen. Een "onpartijdige" instantie moet op grond van dit soort

en daarna de rechtsorde herstellen door misdrijven te corrigeren door de dader te straffen. Om bovengenoemde irrationele begrippen en wetten aanvaardbaar te maken, is een proces-rechterlijk ritueel nodig, dat metaphysische trekken draagt: in zijn toga zit de rechter als de gedepersonificeerde, anonieme rechtvaardigheid; alleen al het juridische taalgebruik suggereert een juridische logica, die onaanvechtbaar is. Als de rechter er niet uitkomt, vlucht hij weer in zijn toverformules van "openbare orde" etc. Onwillige verdachten worden geïntimideerd, wanneer zij zich niet spontaan onderwerpen aan het orakel.

De ideologie van de rechtszaal is door opvoeding en massamedia diep verankerd in de publieke opinie. Het publiek geloof in de onpartijdigheid van de rechter, het is onder de indruk van de juridische procedure.

Het is de taak van de studentenoppositie om alle waanideeën over de rechter af te breken, om aan te tonen, dat de rechter helemaal niet boven partijen staat en onafhankelijk is en om hem te ontmaskeren als een machtsinstrument van een autoritair systeem.

Dit kan het best door de motieven van de akties te benadrukken en om daarna aan te tonen, dat de rechter niet in staat is om deze motieven serieus te nemen. Een politieke diskussie is ondenkbaar. Een fundamentele kritiek op de bestaande machtsverhouding en op de plaats van de rechter daarbinnen kan niet door de rechter aanvaard worden:

De voor de legitimatie van het systeem noodzakelijk verhulling van het autoritaire karakter ervan staat geen kritiek op dat autoritaire karakter toe, en ingaan op deze kritiek is reeds gevaarlijk voor het systeem.

Door echter deze kritiek te negeren en telkens terug te vallen op de toverwoorden "openbare orde etc", krijgt de rechtszaal een onwerkelijk karakter: de rechter bewijst zijn machteloosheid om de pretentie van onpartijdigheid waar te maken, juist omdat hij een willoos machtsinstrument is.

De strijd voor de demokratisering van de universiteit moet voortgezet worden in de rechtszaal om te laten zien, dat de rechter partij is in dit konflikt (NB in het Maagdenhuisproces werd staflid Riethof minder zwaar veroordeeld: de rechter kiest hierbij de kant van de universitaire autoriteiten, die een scheiding wil aanbrengen tussen studenten en stafliden.) en om de rechtszaal als forum te gebruiken voor democratische ideeën. De strijd in de rechtszaal moet verbonden zijn met die daarbuiten: juridische verdediging moet plaats maken voor een politieke aanval op de bestaande machtsverhoudingen en op de rechter, die daarvan deel uitmaakt, die de demokratisering willen tegenhouden.

De studenten, die nu voor de rechter verschijnen vanwege gebouwenbezetting e.d. moeten nu bij de uiteenzetting van hun motieven zeker hun kritiek tot de regering uitstrekken. De regering, die niet alleen al verantwoordelijk is voor het vervolgingsbeleid van de officier van justitie, maar die ook nu met de nota over de bestuursstructuur van de universiteit van Veringa Belinfante en Sankalden ondersteunt. De regering is tussenbeide gekomen, omdat de universitaire autoriteiten de zaak duidelijk uit de hand is gelopen: De universitaire overheden kunnen zich nu bij hun aperte weigering om de demokratiseringswensen van de studenten

die de steun geniet van de meerderheid van de VOLKSVER-
TEGENWOORDIGING. Binnenkort zullen de studenten en de eren
geslagen worden met de besluiten van de vertegenwoordigers
van het VOLK. Kritiek op het parlement-op de volksvertegen-
woordiging als manipulatie-instrument, die het autoritaire
karakter van het systeem moet verbergen en de burgers moet
integreren in de bestaande machtsverhoudingen-moet uitgeoefend worden, overal waar dat nodig is en ook in de rechtszaal.

Geen juridische verdediging, maar een politieke aanval.
Wanneer een bepaalde aktie tot gevolg heeft, dat aktivisten
voor de rechter gedaagd worden en gekriminaliseerd worden
wordt het strijdtoneel uitgebreid met de rechtszaal, waar
de repressieve funktie van de rechter onthuld moet worden
en waar men de verdediging OMZET in een politieke aktie,
door de motieven voor de aktie voor een groter publiek te
herhalen en voorzover de kranten niet genoeg of onjuiste,
vertekende informatie geven, de dwaze rituelen van de rechts-
zaal gebruikt om eigen informatie, tegen-informatie te geven:
of de aandacht, die in het algemeen gericht is op dit soort
spektakulaire processen te benutten om bij bedrijven en op
straat in de stad en in kaffees een tegenpubliciteit tot
stand te brengen.

Daarvoor is voor alles vereist, dat men zich niet als ver-
dachte gedraagt: dit betekent, dat men zich niet uitsluitend
juridies moet verdedigen. Met uitsluitend juridische argu-
menten blijft men binnen het kader van de klassejustitie.
Wanneer men zich uitsluitend juridies formeel juridies
verdedigt, is er juist sprake van een korrekt proces;
aksepteert men de pseudo-onpartijdigheid van de rechter;
stelt men de justitie in staat om ongestoord en on-onthuld
klassejustitie uit te oefenen. Omdat het recht klasse-
recht is, kan men het puur juridische argumenten nooit het
klassekarakter van het recht aantonen, immers juridische
argumenten blijven binnen de irrationele logika van het
rechtssysteem. Een politieke verdediging sluit natuurlijk
niet uit, dat men kontradikties aantoonst binnen het rechts
systeem: de kontradiktie tussen de fiktie van de democratie
die zijn uitdrukking vindt in de "demokratische" grondrechten
en de praktijk, waarin blijkt, dat uitoefening van deze
rechten nooit een tevoren vastgesteld kader mogen verlaten.
Een politieke verdediging moet vooral de rechter aanvallen:
de rechter, die weigert politiek te diskussieren, wegvlocht in
in toverformules of autoritair de verdachte het woord ont-
neemt, moet uitgekled worden als een willoos machtsinstru-
ment van dit systeem. Men moet de rechter erkennen als een
als een funktionaris, die feitelijke macht uitoefent-mensen
kan opsluiten-maar men moet hem zijn pretentie ontzeggen
een onpartijdige, objektieve, neutrale rechter te zijn.

Nijmegen augustus 1969

Werkgroep Klassejustitie van de zomeruniversiteit Nijmegen.

KLASSEJUSTITIE

vrij naar H. Koettleuthner in
Kritische Justiz, I - 1969

Hij die in een voor de openbare dienst bestemd lokaal wederrechtelijk binnendringt of, wederrechtelijk aldaar vortovende, zich niet op vordering van de bevoegde ambtenaar aanstonds verwijderd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Zowel Ton Regtien als Huib Riethof werden veroordeeld op grond van dit wetsartikel. Maar omdat Riethof staflid was kreeg hij minder en omdat Regtien leider was geweest kreeg hij weer meer dan anderen, die toevallig vrouw, minderjarig, "jarig" waren, of, nog toevalliger, in het Parool als leider van de ordedienst waren genoemd: Frank Jaap Buis.

Het is duidelijk dat de wet wel een rol speelt, maar niet doorslaggevend is: de wet spreekt nergens over jarigen, vrouwen en leiders. En ook voor het beginnen van de vervolging door het OM is de wet niet bepalend, wat blijkt uit de onderhandelingen tussen Sizoo (van de VU) en Hartsuiker.

Er zijn dus andere criteria, die doorslaggevend zijn. En dat is nogal vreemd, omdat de rechter bedoeld is als bouche de la loi, spreekbuis van de wet. Hij werd, althans in de vorige eeuw, en in de theorieën van Montesquieu, bedoeld als auto-maat, die de wet moest toepassen, en wiens eigen gevoelens en opvattingen niet ter zake mochten doen. In deze vroeg-burgerlijke ideologie waren wet, vrijheid en zekerheid identiek; de vrijheid om met je eigendom te doen wat je wilde mocht alleen door de wet (door het parlement gemaakt) worden beperkt, en die voor iedereen gelijkelijk goldende wet maakte ook dat je de uitslag van een eventueel rechterlijke inmenging ook van te voren kon inkalkuleren.

We komen er dus niet als we uitgaan van de bedoeling van de 19e eeuwse liberalen: de ongelijke uitkomsten van volkomen identieke zaken toont aan dat wetten niet meer zijn dan een gedragsorientatie, een beschrijving van wat je van je medemens kan verwachten: zodra echter aan deze verwachtingen niet wordt voldaan beslissen niet meer de wetten, maar hun "juiste" uitleg door de rechter.

Een overeenkomst moet bijvoorbeeld volgens de wet "te goeder trouw worden nagekomen". Maar deze mededeling houdt voor de rechter geen enkele maatstaf in waaraan hij kan aflezen hoe hij een konflikt tussen kontrakterende mensen moet oplossen.

Vandaar dat Wouter de Boer de eerste keer f300,- en 3 weken voorwaardelijk en toevallig de tweede keer f250,- en 2 weken voorwaardelijk kreeg.

Evenmin schieten we er mee op als we de rechter romantiseren als de eenzame goede man met het onkreukbare geweten, die uit het nauwkeurig observeren van de natuurkundeproof de oplossing voor alle problemen aan het ontdekken is; de

rechter is onderdeel in een handelingssituatie (het proces) waarin gekommuniseerd wordt, en waarin mensen optreden die elkaar proberen te overtuigen met argumenten die slechts zelden aan de wet zijn ontleend.

En dat leidt dan tot beweringen als van rechter Rohr in de zaak Lübke-Pfeiffer: "het is toch uitgesloten dat een politienan in een in het algemeen toch vreedzame situatie zulke gewelddaden begaet".

Of Abspoel in zijn rekwisitoor voor het Maagdenhuisproces: "ik ben van mening dat het administratieve deel van de universiteit als een openbare dienst moet worden beschouwd en dat derhalve het Maagdenhuis een lokaal is, bestemd voor de openbare dienst; en daarmee staat vast dat de gepleegde daad valt onder art. 139 WvSr."

Argumenten, die op geen wet kunnen steunen, en die toch maar beslissend zijn.

In een proces wordt gebruik gemaakt van plausibele argumenten, en dat betekent dat voor de rechter die argumenten overtuigend zijn die hem overtuigend voorkomen.

"....omdat zij deel uitmaken van de universitaire gemeenschap rechthebbende zouden zijn op de gebouwen daarvan, dat getuigt van een dermate grote naïviteit of gebrek aan inzicht als men van studenten eigenlijk niet mocht verwachten".

(rekw. Abspoel)

En omdat in het proces de rechter de machtigste is kun je de gedachte dat je met de rechter van mening kunt verschillen maar door rationele, plausibele argumenten met hem tot overeenstemming kunt komen rustig uit je hoofd zetten: de rechter maakt uit welke interpretatie de juiste is; hij bepaalt wat ter zake is; hij bepaalt wanneer hij niet op vragen van de verdachte hoeft in te gaan, hij bepaalt wat betamelijk is, zodat hij je kan laten verwijderen en je veroordelen zonder dat je er verder bij bent.

"Buis zat niet in de ordedienst, want daar zat ik zelf in"

"U moet voorzichtig zijn met wat U zegt"

"Ik zeg wat ik wil"

"Dat kan gevaarlijk zijn".

(discussie tussen de rechter en student Verdonck)

Enkele studenten proberen de rechter te wraken omdat hij niet onpartijdig is. Mr. Nomes wijst hun verzoek af, omdat zij "misbruik maken van het recht tot wraking".

Tussen de rechter en de verdachte is geen dialoog, er is alleen een machtsverhouding, en dus is er ook geen rationele rechtsvinding.

Rechters kunnen, zonder uit hun rol te vallen, zich aan een discussie met de betrokkenen onttrekken, de situatie is volledig autoritair, omdat de rechter niet hoeft na te denken, niet hoeft te argumenteren; hij staat geen vragen toe die zijn eigen uitspraken ter discussie stellen, zijn horizon reikt niet verder dan het onbewuste het onproblematiese.

Er is geen communicatie. Praten met de rechter is pathologies interactie, een gesprek met een orakel. Ook al is de sfeer nog zo ongedwongen, uiteindelijk is het eenrichtingsverkeer.

In de Maagdenhuisproessen is duidelijk geworden waar het in feite om gaat: niet om de vrede in een lokaal, bestemd voor de openbare dienst, niet om de wet, niet om het recht, maar om de handhaving van het maatschappelijk siesteem, met behulp van een aantal frasen, vooroordelen als orde, rust en democratie.

Dit zijn de apriories, die het rechterlijk handelen bepalen

Klassejustitie is nu die rechtstoepassing, waarbij de apriories van de rechter veroorzaken dat het resultaat in het objektieve belang is van een of meer klassen.

Het is van belang om te weten hoe het komt dat de rechterlijke apriories door bepaalde belangen worden bepaald, en hoe het komt dat ook al zou een individuele rechter anders willen, dit in feite structureel onlogisch is.

overzicht van de tot nu toe ontwikkelde theorieën en opvattingen over klassejustitie.

Voor Karl Liebknecht, - die zelf in het keizerlijke Duitsland slachtoffer van de justitie is geweest - was de voornaamste oorzaak van alle ellende nog het feit dat de rechters uit de bezittende klasse voortkwamen. Verder legt hij de oorzaak bij het onderwijs:

"dat de opleiding van juristen bovendien beklagenswaardig ontoereikend is,helaas worden op de universiteiten onze juristen gedrukt in bekrompenheid van politieke opvattingen, die wij ten zeerste moeten betreuren; dit schijnt mij een bedreiging toe van de toekomstige ontwikkeling van de jeugd en van ons volk."

Tenslotte spreekt Liebknecht over de positie van de justitie in de staat: de klasserechtbanken zijn in de hoogste mate afhankelijk van de klassestaat, dus van de staat die georganiseerd is naar de zin van dat deel van de bevolking dat de grootste invloed heeft.

Ernest Fraenkel heeft dit laatste punt onderzocht, en komt na de revolutie van 1918 in Duitsland tot de slotsom dat "de hele ambtenarij van het oude regiem monarchistisch was uit opvoeding overtuiging, traditie; dat de rechter bovendien monarchistisch was uit innerlijke noodzaak".

In de loop der tijd is ook wel geprobeerd het verschijnsel klassejustitie te verklaren met psychologische theorieën. Maar het is duidelijk dat dit net zo vruchteloos is als het bezetten van het Maagdenhuis te wijten aan moedercomplexen: dat de rechter wel eens strenger straft omdat hij een vuil overheid aan heeft doet aan de structurele oorzaken niet toe of af.

In Duitsland zijn er op dit moment sociologen die volhouden dat er geen klassejustitie meer kan zijn omdat 2% - 4% van de rechters uit de lagere milieus komt.

Anderen zeggen dat er "alleen klassejustitie kan zijn als de rechters hun beslissingen toetsen aan bepaalde waarden (van de leidende klasse bijvoorbeeld); maar de moderne pluralistische en antagonistische maatschappij kent geen uniform waardesysteem waarin de verschillende waardeopvattingen tot een hoogste waarde kunnen worden herleid. De hogere middellag waartoe de rechters behoren is sociologisch geen groep met uniforme waardevoorstellingen, maar bevat een groot aantal sociologische groepen met de meest uiteenlopende en elkaar tegensprekende waardesystemen" (Zwingmann).

Maar dat het normpatroon van de hogere middellag niet uniform is zegt nog niets over hun sociale afstand t.o.v. een andere (lagere) klasse. Met het beroep op het algemeen waardepluralisme verduister je het probleem waar het

Tenslotte zijn er nog mensen die erkennen dat rechters geen sociale kluisenaars zijn, maar mensen van vlees en bloed. Rechter Wasserman, een moderne, progressieve Duitse rechter: "dat rechterlijke beslissingen milieu-bepaald zijn, dat aan vonnissen maatschappelijke invloeden ten grondslag liggen is daarom vanzelfsprekend. Maar de rechter kan zich daarvan losmaken, hij kan zich onder controle krijgen, en de door opleiding en beroep toch al te verwachten bekwaamheid tot het nemen van afstand van de voorstellingswereld van de establisment en zijn eigen groep verder ontwikkelen. Door intellectuele inspanning kan hij uit de kring treden waarmee hij is verbonden."

De truuk van deze bewering is dat opgefokte rolverwachtingen verwisseld worden met de analiese van het feitelijk gedrag van de justitie. Dat blijkt in ieder geval uit het volgende: "...de bekwaamheid om zich in een vreemd milieu en vreemde omstandigheden te verplaatsen; dat is het wat de rechter zich als belangrijkste deugd verwerft in de loop van een lang leven". Dergelijke flauwekul laat slechts de konklusie toe dat klassejustitie de justitie is van de jonge argeloze rechters.

En dan nog Dahrendorf.

Na te hebben gekonstateerd dat het probleem eigenlijk al bij de selektiekriteria in de opleiding begint (maar slechts 3% van de studenten komt uit arbeidersmilieus) omschrijft hij de sociale rol van de rechter met verwachtingen van plicht, orde en zekerheid: "onder willekeurige maatschappelijke verhoudingen is de sociale rol van de rechter omschreven door verwachtingen die men als konser vatief kan kenschetsen."

Nu moeten we dus nog onderzoeken wat de samenhang is tussen objektieve sociale belangen en de aard van de speciale juridiese maatstaven en criteria, waarmee de wet wordt toegepast.

De burgerlijke rechtswetenschap zou zich graag bedienen van een gedepolitiseerd begrip van de politiek. Het staatsrecht ontkent dat zij zich bezig houdt met het bevorderen van sociale compromissen.

Wanneer politieke elementen onmiskenbaar zijn, dan verschuift het staatsrecht de politieke verantwoordelijkheid naar de "bevoegde wetgever".

Otto Kirchheimer bepaalt ⁺) op grond van de praktijk van het recht het moment waarop het justitiële optreden een politiek karakter krijgt:

er is sprake van politieke justitie, zodra het gaat om principiële vijanden van het systeem. Dit blijkt bijv. overduidelijk in Griekenland, waar verzetsstrijders tegen het kolonelsregime zeer zware straffen krijgen. De reactie van de griekse machtshebbers - en dus van de justitie - is zo heftig en onverhuld politiek, omdat het griekse regime gehaat is bij het volk, en omdat daarom verzet tegen het regime een volksverzet teweeg kan brengen.

Wanneer het echter, zoals in West-Europa, gaat om een politiek systeem, dat weliswaar steunt op macht en geweld, doch dat niet acuut bedreigd wordt door verzet ertegen, omdat het regime zich een zekere rechtvaardiging heeft verworven in de ogen van de massa's, of althans door manipulatie de massa's ongeïnteresseerd en passief heeft gemaakt, dan draagt de justitie een minder duidelijk politiek en gewelddadig karakter. In het laatste geval zal de justitie, wanneer ze gekonfronteerd wordt met de kritiek en de motieven van tegenstanders van het politiek systeem, tot taak hebben om de rechtvaardigingsgronden van de tegenstanders van het systeem (bijv. er is geen democratie; dit systeem is autoritair; de ekonomie steunt op irrationele principes; medebeslissingsrecht is een juister organisatie-principe, enz.) onschadelijk te maken door het aangevallen systeem te rechtvaardigen. Maar deze rechtvaardiging speelt zich niet af op het zelfde konkrete niveau van de kritiek van de tegenstanders en berust niet op feitelijke argumenten, maar is symbolisch, en werkt met begrippen als "openbare orde", "maatschappelijk fat-

⁺) O. Kirchheimer, Politische Justiz. Verwendung juristischer Verfahrensmöglichkeiten zu politischen Zwecken. Neuausg. d. Politischen Zeitschrift, 1965.

soen" e.d.

De wetten, die in de nachtsstrijd tussen de maatschappelijke klassen geïnstitutionaliseerd zijn, en die slechts afgaan op het uiterlijke aspect van de handelingen en niet op de achterliggende motieven, moeten toegepast worden aan de hand van criteria die politiek bepaald zijn.

Wetten zijn uitdrukking van de nachtsverhouding der klassen, en als zodanig nachtsinstrument van de heersende klasse. Als momentopname van deze nachtsverhouding in het historische proces van de klassenstrijd kunnen ze ook de uitdrukking zijn van een sociaal compromis, bijv. de arbeidswetten, wetten op de veiligheid in bedrijven, wetten voor sociale voorzieningen e.d. Naarmate wetten meer compromis zijn, zijn ze een beter - nl. minder gewelddadig ervaren - nachtsinstrument.

De politieke betekenis van de justitie kan men afleiden uit het feit dat de rechter de sociale gevolgen van zijn vonnis mee laat spelen bij de bepaling van zijn vonnis (dit is bijv. gebleken in talloze korte gedingen tegen stakingen; in deze rechtszaken blijkt duidelijk dat de rechtspraak stapje voor stapje het stakingsrecht heeft beknot; dit beleid van de rechtsspraak komt overeen met de krachtsverhouding tussen arbeidersbeweging en werkgever, die zich kenmerkt door een afzwakken van de tegenstelling door een "integratie van arbeid en kapitaal" o.a. in de SER);

de politieke betekenis van de justitie blijkt tevens uit de niet-juridische elementen in de argumentatie waarop het vonnis steunt, zoals het mythische begrip "het belang van de rechtsorde".

De hierdoor mogelijk geworden rechtsontwikkeling door de rechter ziet men als de oorzaak van de vervloeiing van de scheiding der machten, omdat nu niet alleen het parlement het monopolie heeft om rechtsregels - in de vorm van wetten - te doen gelden. Een analyse van de formele scheiding van regering, parlement en rechterlijke macht, die uiteindelijk schijnvormen van eenzelfde uniforme gezag zijn, ontbreekt

nerschaft' het politieke wezen van de mens historisch moeten verwezenlijken, de mens die aangewezen is op het vormen van een gemeenschap." (A. Arndt).

Daartegenover stelt Rottlaethner, dat de justitie/⁼specifiek tot taak heeft bijzondere sociale conflicten op te lossen. In haar technieken om deze conflicten op te lossen, maakt ze eerder gebruik van moralistische dan van politieke criteria. Politieke conflicten worden gereduceerd tot fatsoenskwesties. Abspoel in zijn requisitoir tegen de Maagdenhuisbezitters:

"...Voor de wijze waarop door de Politie deze ont-ruiming is verricht heeft het O.M. alle lof. Het is ordelijk en beheerst geschied, zulks in tegenstelling van de toch wel onvolwassen en mokkerige houding van de bezitters, zich te laten wegslepen.

Een waardige (!) houding in deze had verwacht mogen worden."

Het politiek systeem, waarin bestuur en wetgeving de neiging hebben in elkaar over te vloeien, probeert daarentegen volgens regels van een rationele sociale techniek evenwichtsverstoringen te verhinderen in het proces van de kapitaalsvalorisatie (produktief maken van kapitaal). Het volgt daarbij gedrag norms van een technische rationaliteit, die bij gedefinieerde voorkeuren een optimale stabilisering van het systeem door informatie over de effecten van het tevoren vastgestelde beleid moeten garanderen.

De te verschaffen informatie biedt geen perspectief op een alternatief systeem, en dient er evenmin toe dat de werkers op grond van deze informatie het beleid mee bepalen. De informatie ^{is} net zoveel dat de werkers in het systeem hun taken op de juiste wijze kunnen uitvoeren volgens de tevoren vastgelegde doelstellingen en organisatieprincipes. De verstrekte informatie moet een verantwoordelijkheidsbesef aankweken t.a.v. deelen die men niet zelf heeft bepaald (funktionele medezeggenschap op basis van de eigen positie en taak; het pas onthulde Philips-rapport van de afd. techniek en organisatie verkondigt dezelfde technieken van funktionele inrichting)

Door het feit dat dat wetten een van de middelen (andere middelen zijn: politie, monetair politiek, overheidsinvesteringen enz.) zijn, waarmee de overheid intervenueert in het sociaal-ekonomisch leven, en omdat wetten instrumenten van een sociale techniek worden, is het voor het politieke systeem moeilijker om zich voor zijn rechtvaardiging te beroepen op de wet. Het recht is immers een politiek instrument geworden, en zodoende manipuleerbaar. Het recht is niet - zoals bijv. Kant stelde - de absolute norm, waarnaar de samenleving zich moet richten.

Een duidelijk voorbeeld is de nota Veringa, op basis waarvan een wetsvoorstel wordt ingediend. Veringa intervenueert met zijn nota in het universitaire konflikt; hij verbreekt zijn taezegging om pas met voorstellen te komen, nadat de universiteiten hun adviezen hebben verstrekt, en hij vernietigt daarmee de fiktie dat hij rekening wil houden met de verlangens van de universiteiten zelf.

Daarom is nu het permanente zweren bij de "fundamenteel vrije en democratische orde" en bij de rechtsstaat als een waarde in zich, een hol ritueel geworden. Het juridisch zich vastklampen aan de wet, ter rechtvaardiging van onze fundamentele orde, is daarom een valse pretentie, omdat wetten, al naar gelang nodig is, af een soort bestuursmaatregelen zijn, af zo'n algemeen karakter dragen (door gebruik te maken van begrippen als "billijkheid", "redelijkheid", "betamelijkheid") dat de rechter niet langer gebonden is aan de wet, maar juist op grond van de vaag geformuleerde wet een grote beslissingsmarge heeft. Dit is in tegenstelling met de liberale pretentie, dat de wet algemeen, voor iedereen gelijk geldend moet zijn, en met gevolgen die voor iedereen in gelijke mate voorspelbaar en berekenbaar zijn.

Het feit dat de rechter pas in het beleid van overheid en onderneming ingrijpt, als er sprake is van "kennelijke willekeur", of van "misbruik van bevoegdheid", is symptomatisch voor de passieve funktie van de justitie. die

het bestaande systeem als gegeven aanvaardt, en die fouten van overheid en bedrijfsleven als uitzonderingen beschouwt, en niet structureel analyseert.

De rechtsspraak heeft slechts een geringe ordeningsfunctie. Zij dient vermoedelijk eerder als objectieve compensatie voor het verdwijnen van de legitimatie van het politiek systeem, omdat het zich terugtrekt op deskundigheid en objectieve noodzaak of zelfs zijn machtsmonopolie weer te voorschijn haalt. De justitie mobiliseert de kulturele traditie, blaast opvattingen over een "goede orde" nieuw leven in, kanaliseert kollektieve agressies,

- bijv. door spektakulaire processen tegen misdadigers te voeren; door Hans van Z. te straffen wordt de indruk gewekt dat een van de oorzaken van maatschappelijk kwaad gekerrigeerd en weggenomen is; zondebokken moeten de aandacht van structurele oorzaken wegnemen -

en geeft regels over zede en fatsoen door. Algemeen rechtsgevoel (gesundes Volksempfinden) wordt bepaald door privébelangen, en daarmee kan een legitieme speelruimte voor ongekontroleerd overheidshandelen open blijven.

De algemene zedelijke verontwaardiging over de slapers op de Dam is gemobiliseerd door de economische belangen van winkeliers in de omgeving van de Dam; een subsidie van de overheid aan Philips wordt voorgesteld in het algemeen belang te zijn.

Juist de processen tegen een anti-autoritaire greep als gebouwenbezettende studenten maken duidelijk dat de rechter niet meer de gaten in de rechtvaardigingsfaçade van het systeem kan dichten. Toverwoorden als "opbare orde" bewijzen de machteloosheid van de justitie.

Abspoel: "Het ligt niet op mijn weg en is ook hier niet ter zake dienende om in te gaan op de gehele voorgeschiedenis die geleid heeft tot de bezetting van het Maagdenhuis."

"Politiek is hier niet ter zake, Edelachtbare."

De justitie doet natuurlijk moeite om haar onafhankelijkheid voortdurend te benadrukken.

De Deutsche Richterbund bijv. reageerde op de roep om or-

gin 1968) met "de rechters zijn niet de beulsknechten van de natie" - er mocht eens de indruk gewekt worden, dat de justitie van instructies afhankelijk is, maar beval tergelijktijd de politici aan dat ze de studenten beter konden informeren over de rechtorde en de "demokratische spelregels".

Hoe onafhankelijk de rechter is, blijkt wel uit het partij kiezen van de Amsterdamse politierechter in het Maa-denhuysproces voor de universitaire overheid: staflid Riet-hof kreeg een lichtere straf (had zelfs helemaal niet vervolgd mogen worden) om te vermijden dat de wetenschappelijke staf radikaliseert en de zijde van de studenten gaat kiezen.

Uit Duitsland is het voorbeeld bekend van veelvuldig "overleg" over de plaats waar politieke processen zich moeten afspelen. De overheid prefereert kleine rechtszalen, uit angst voor een kritisch publiek. Alle rechters van Baden-Württemberg mochten "kennis nemen" van het verslag van een "bespreking", die gevoerd was tussen de minister van justitie, de presidenten van de rechtbanken, officieren van justitie en hoge politieambtenaren over de keuze van "geschikte" rechtszalen.

In de processen stemt de justitie in met de lege, doch effectieve en daarom autoritaire roep om orde van de heersers van de sociale vrede, en de weinige vrijspraken of vermindering van de straf in hoger beroep zijn daarmee niet in strijd; integendeel zij dienen de schijn van onkreukbaarheid van het recht.

DE LOOP VAN HET STRAFPROCES EN WAT DAARAAN VOORAF GAAT.

DE VERDACHTE HOEFT NOOIT MEE TE WERKEN AAN HET BEWIJS VAN ZIJN EIGEN SCHULD!!!!

Fase 1. : het opsporingsonderzoek. (zie bijlage)
(voor afkortingen: zie bijlage)

Iedere opsporingsambtenaar, b.v. de politieagent, kan je staande houden, als hij reden heeft je van een strafbaar feit te verdenken en je vragen naar je naam en woon- of verblijfplaats.

Echter: men hoeft niet te antwoorden; men is niet verplicht om aan een bevel tot stilstaan te voldoen!

BETREDEN VAN PLAATSEN: de opsporingsambtenaar mag ter aanhouding van verdachte elke plaats betreden. Is deze plaats een woning, dan kan men toegang weigeren! Tenzij de opsporingsambtenaar een schriftelijke last heeft.

VERHOOR: voor het verhoor kan je maximaal zes uur vastgehouden worden (echter: de tijd van twaalf uur 's nachts tot negen uur 's ochtends telt niet mee. Je hoeft niets te zeggen, je hoeft geen vragen te beantwoorden, je hoeft geen enkele verklaring te onder- tekenen, ook niet je eigen verklaring! Wanneer je bij het begin van het verhoor meedeelt, dat je geen vragen zult beantwoorden, niets te verklaren hebt en niets zult ondertekenen, moet men je vrijlaten krachtens 61 Strafvordering (verwijs event. naar dat art.) Tenzij: men je in verzekering stelt of in voorlopige hechtenis wilt houden.

Fase 2.

INVERZEKERINGSTELLING (zie bijlage)

Verdachte krijgt onmiddellijk afschrift van het bevel tot in- verzekeringstelling. De verdachte wordt aan niet meer beperkingen onderworpen, dan voor het doel van de opsluiting of het belang der orde volstrekt noodzakelijk is. De inv.z. duurt maximaal 4x24 uur + de 6 uur van het verhoor. Daarna moet je of vrijgelaten worden of moet voorlopige hechtenis volgen! Tijdens deze periode heeft je advocaat vrij toegang.

Fase 3.

VOORLOPIGE HECHTENIS (zie bijlage)

Valt uiteen in:

1. bewaring: Rechter-Commissaris geeft hiertoe bevel, max. 2x6 dagen.
2. gevangenhouding: Rechtbank geeft hiertoe bevel. Verdachte moet reeds in bewaring zijn. Max. 30 dagen, echter de periode van 30 dagen kan steeds herhaald worden.
3. gevangenneming: Rechtbank geeft hiertoe bevel. Bevel tot ge- vangenneming is geldig voor onbepaalde termijn.

Gerechtelijk vooronderzoek: verweving rechtelijke macht - Openbaar Ministerie.

Rechter-Commissaris:

Voor het aanwenden van bepaalde dwangmiddelen (zoals huiszoeking) door de O.v.J. is nodig, dat hij een gerecht. vooronderzoek vordert. De R-C is leider van het gerechtelijk vooronderzoek.

Van al hetgeen bij het onderzoek is verklaard, verricht en voor- gevallen of door de R-C is waargenomen, moet P.C. opgemaakt worden. Hoger beroep: bevel tot bewaring: hiervoor beroep mogelijk bij de Rechtbank.

In geval van gevangenhouding of gevangenneming staat hoger beroep open bij het gerechtshof. Tegen een bevel tot verlengen van de gevangenhouding kan verdachte eenmaal in beroep gaan, mits hij niet in beroep is gegaan tegen een bevel tot gevangenhouding.

VERDACHTE: In geval van voorl.hechtenis wordt verdachte een raadsman toegevoegd. Voordat tot voorl.hechtenis wordt overgegaan kan verdachte zich doen horen. Bij overgang van bewaring naar gevangenhouding moet verdachte gehoord worden. Indien gevangenhouding verlengd wordt moet verdachte in de gelegenheid gesteld worden om zich te doen horen. Wanneer verdachte voor de eerste maal opheffing van voorlopige hechtenis verzoekt, moet hij in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord. Dit ook in geval van hoger beroep tegen een beschikking, inhoudende een bevel tot gevangenhouding, gevangenneming of tot verlenging der gevangenhouding. De bevelen tot voorlopige hechtenis worden voor of bij de tenuitvoerlegging aan de verdachte betekend.

Alle beslissingen, genomen tijdens voorlopige hechtenis, worden met redenen ontleed onverwijld aan de verdachte betekend.

Verdachte én getuigen, die verschoningsrecht hebben, moeten zich hierop expliciet beroepen, anders is hun verschoningsrecht geen beletsel om te getuigen.

Verdachte-getuigen-deskundigen hoeven de door hun afgelegde verklaring niet te ondertekenen!

Verdachte is bij de verhoren van anderen niet aanwezig, wat daar verklaard is, kan hij in de processtukken lezen. R.C. moet hem mondeling meedelen, wat getuigen en deskundigen buiten zijn tegenwoordigheid hebben verklaard, dit alles voorzover niet in strijd is met het onderzoek. Mededeling moet echter worden gedaan, van dat, wat verdachte wordt onthouden.

Verdachte en raadsman kunnen het onderzoek van deskundigen bijwonen. Uitslag van het onderzoek wordt verdachte, zodra mogelijk, bekend gemaakt.

VERHOREN:

De raadsman heeft het recht verhoren van anderen bij te wonen. In het belang van het onderzoek kan de raadsman van verhoren (bepaalde) worden uitgesloten. De raadsman wordt niet in kennis gesteld van de verhoren, het initiatief moet van hem zelf uitgaan. Hij maakt niet vaak gebruik van zijn recht tot bijwoning!! ("pro deo")? De toegevoegde raadsman komt vrij zelden.

GETUIGENVERHOOR:

De meegebrachte getuigen kan maximaal 24 uur in verzekering gesteld worden, in dien dit dringend noodzakelijk is! Hij is verplicht te verschijnen en door gijzeling tot het afleggen van een verklaring worden gedwongen! De onwaarheid sprekende getuige is, als hij niet beedigd is (in het vooronderzoek regel) niet strafbaar! De getuige kan ook de weigering in de vorm van een antwoord kleden, b.v. door te zeggen, dat hij van de zaak niets weet of meer weet dan hij al heeft verklaard; dit mag een leugen zijn, het is geen weigering om te getuigen.

BEEINDIGING GERECHTELIJK VOORONDERZOEK:

Rechtbank kan ambtshalve of op verzoek van de O.V.J. of verdachte onverwijld of spoedige beeindiging van het onderzoek bevelen. Het gerechtelijk vooronderzoek wordt niet gesloten, voordat verdachte is gehoord, althans is opgeroepen. Bij dit verhoor kan verdachte getuigen en deskundigen alsmede feiten ter onderzoek opgeven. Hiervan wordt melding gemaakt in het P.V., bovendien komt hierin te staan: wat deze getuigen en deskundigen volgens de verachte zouden hebben kunnen verklaren. Maakt de R.C. bezwaar tegen het

Fase 4. BESLISSING OMTRENT VERDERE VERVOLGING:

Na het voorbereidende onderzoek beslist de O.v.J. over verdere vervolging. Hij kan hier van afzien, ook op gronden aan het algemeen belang ontleend (Opportuniteitsbeginsel). Zolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, is hij daartoe bevoegd, dus zelfs nog nadat de dagvaarding is uitgebracht.

In geval van "kennisgeving van verdere vervolging" kan verdachte bezwaarschrift indienen bij de rechtbank.

Heeft de O.v.J. geen bezwaar tegen sluiting, maar gaat hij wel over tot verdere vervolging, dan eindigen alle belemmeringen in het verkeer tussen raadsman en verdachte en mag de kennisgeving van alle processtukken verdachte en raadsman niet langer onthouden worden!

----- TERECHTZITTING (zie bijlage)

(in principe kan voor rechtbank ook gelezen worden politierechter) Aanhangig maken van de zaak op de terechtzitting.

De verdachte kan getuigen en deskundigen ter terechtzitting doen dagvaarden.

ONDERZOEK TER TERECHTZITTING:

Komt de verdachte niet op de zitting dan kan hij zich niet door een ander laten verdedigen (of op het strafbaar feit moet geen gevangenisstraf staan).

Verdachte is na opening bevoegd: nietigheid der dagvaarding, de niet-ontvankelijkheid der O.v.J., of de onbevoegdheid der rechtbank voor te dragen. Deze verwerping kan toegelicht worden. Tegen de beslissing hierover kan tegelijk met de einduitspraak hoger beroep en cassatie ingesteld worden. Bovendien kan men eisen, dat niet verschenen getuigen alsnog opgeroepen worden. De verdachte kan een verzoek richten tot de rechtbank, om een getuige, die zonder wettige reden weigert te spreken, te gijzelen.

Als de verdachte verzoekt, dat de getuigenverklaringen (van het vooronderzoek) worden voorgelezen, teneinde als daar afgeleegd te worden aangemerkt, zal dit moeten gebeuren!

Als de verdachte verzoekt, dat enige verklaring woordelijk zal worden opgenomen en voorgelezen, wordt daaraan zo veel mogelijk voldaan.

Na het Requisitoir kan de verdachte antwoorden. Daarna mag de O.v.J. nog iets zeggen, maar de verdachte heeft, op straffe van nietigheid, recht op het laatste woord.

RECHTSGEDING VOOR POLITIERECHTER (zie bijlage)

Voor de politierechter komen de zaken, die zowel juridies als feitelijk van eenvoudige aard zijn, en die niet zwaarder bestraft dienen te worden dan met zes maanden gevangenisstraf.

Verdachte kan verzoeken de zaak naar meervoudige kamer te verwijzen,

Op verlangen van de verdachte wordt de nadere opgave, die de O.v.J. geeft ter uitbreiding van de korte aanduiding der dagvaarding hem op schrift gegeven.

Indien de verdachte bij zijn eerste verschijning op de dagvaarding in het belang van zijn verdediging uitstel verzoekt, schorst de politierechter het onderzoek.

Verdachte kan schriftelijk vonnis verzoeken!!

Bij hetarrest kan men op de dag zelf gedagvaard en beracht worden ("Standsgerecht") In dit geval kan de verdachte ter terechtzitting schorsing eisen, zonder dat hij zijn verzoek om uitstel aannemelijk hoeft te maken!

HOGER BEROEP: (zie bijlage).

Hoger beroep kan worden ingesteld, zowel tegen de eindspraak, als tegen de verschillende uitspraken, die in de loop van het onderzoek op de terechtzitting zijn gegeven, doch van deze laatste pas tegelijk met het beroep tegen de eindspraak. Als men terzake van een bepaald onderdeel van de tenlastelegging niet wordt veroordeeld kan men toch maar in beroep gaan tegen de gehele tenlastelegging (namelijk: als het een met het ander samenhangt) gevoegd. Wanneer echter bij een vonnis over twee of meer strafbare feiten is beslist, kan het hoger beroep tot een of meer der gevoegde zaken beperkt worden (b.v. moord + diefstal).

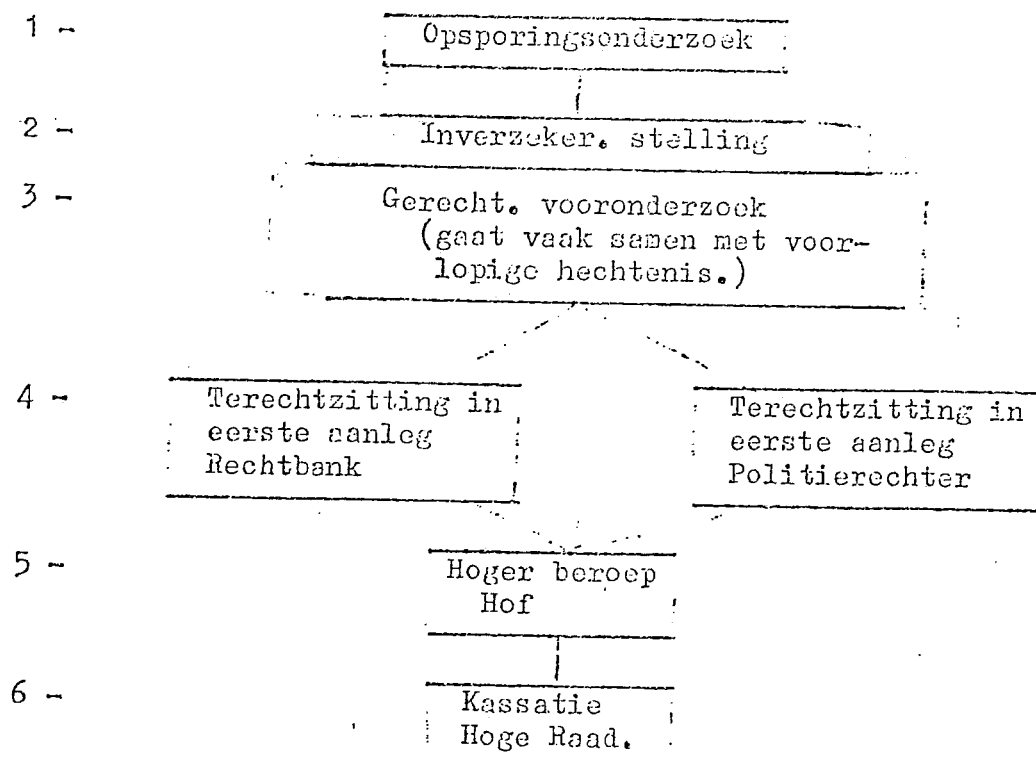
DE BEHANDELING IN HOGER BEROEP:

In stadium kan nog wel een strafverzwarende omstandigheid ten laste worden gelegd (wijziging der tenlastelegging niet!!). Nieuwe getuigen en deskundigen kunnen gedagvaard worden, nieuwe bescheiden en stukken ter overtuiging overgelegd kunnen worden. De dagvaarding in hoger beroep maakt van deze bevoegdheid melding!! De verdachte kan de President verzoeken de dagvaarding van bepaalde getuigen en deskundigen te gelasten. Verdachte moet van eventuele dagvaarding kond gedaan worden. Bij de aanvang van het onderzoek, onmiddellijk na de voordracht der zaak door de P.G., kan de verdachte mondeling bezwaren tegen het vonnis opgeven. Regel is, dat getuigen en deskundigen, in eerste aanleg gehoord, in hoger beroep gehoord moeten worden. De verdachte kan verzoeken, dat bepaalde stukken opnieuw worden voorgelezen (binnen redelijke grenzen!). In geval van verstek mag ook van betwiste uitspraken, gedaan in eerste aanleg, gebruik gemaakt worden, zonder dat nieuw verhoor nodig is. Gehele of gedeeltelijke vernietiging van het vonnis, in eerste aanleg gewezen, behoeft niet te worden gemotiveerd (wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht). Dagvaarding: Tussen de dag der betekening van de dagvaarding en die der terechtzitting moeten op straffe van nietigheid minstens tien dagen verlopen. De nietigheid kan door vrijwillige verschijning worden gedekt. Het vonnis bevat het tenlastegelegde en de inhoud der gebezigde bewijsmiddelen.

FOUILLERING:

Als verdachte of betrokkene kan de bezwaar maken tegen fouillering aan het lichaam (dus niet kleding). Doe je dat, dan hebben ze een machtiging van de rechtbank nodig, om toch tot fouillering aan het lichaam over te kunnen gaan! Uitzondering: ben je op heterdaad betrapt, dan kunnen ze je ook zo zonder die machtiging aan het lichaam onderzoeken.

afkortingen
R.C. = Rechter-Commissaris.
P.G. = Procureur Generaal.
O.v.J. = Officier van Justitie.
inv.z. = verzekeringstelling.
P.V. = proces-verbaal.

Fase 2 en 3 kunnen overgeslagen worden.